

מעשה המשפט

בית דין צדק למנוחה
אמת ומשפט

Marcos y Lety Amiga

Velas: 7:13 pm
Fin Shabat 1: 8:04 pm - R”T: 8:36 pm
Fin Shabat 2: 8:16 pm - R”T: 8:44 pm

Maasé Bet Din

Rab Joshua M. Hilu
חבר בה"ד אמת ומשפט

Dañó una propiedad asegurada, ¿tiene que pagarla?

Caso: Isaac encendió una fogata en el patio de su casa, el fuego se extendió sin posibilidad de controlarlo y las llamas llegaron a la casa de David, su vecino. David exige que Isaac pague los daños, a diferencia de Isaac quien se excusa “*tu casa igual está asegurada y te van a pagar todos los daños, por lo tanto no tengo que pagarte nada, no te he causado ninguna pérdida*”. David respondió “*eso no tiene nada que ver contigo, tú me dañaste me pagas*”.

Pregunta: ¿Puede Isaac exentarse de pagar los daños que causó, ya que la casa de David está asegurada?

Respuesta: Le preguntaron al Or Sameaj (שכירות פי"ז ה"א) Rubén rentó la casa de Shimón y se responsabiliza de pagar cualquier incendio que ocurra en la propiedad. Después de eso Shimón aseguró su casa. Finalmente la casa se incendió y Shimón exige que Rubén le pague como acordaron, pero Rubén alega que la propiedad se aseguró posteriormente y de haber sabido nunca hubiera recibido dicha responsabilidad.

El Or Sameaj dictaminó que Rubén está obligado a pagar el daño como acordaron. Una de sus pruebas es del siguiente caso: La corriente del río se llevó a los caballos de Rubén y Shimón, Rubén le propuso a Shimón “*te salvo tu caballo pero me pagas el mío que se va a ahogar, de manera que ni uno de los dos perdamos*” y Shimón aceptó. Rubén salvó el caballo de Shimón y milagrosamente el caballo de Rubén pudo superar a la corriente y salió del río caminando sin ayuda de nadie. La Guemará (בי"ק קטז.) menciona el dictamen de Rab Kahana, Shimón está obligado a pagar el valor del caballo de Rubén como se comprometió, y no puede excusarse diciendo “*de haber sabido que tu caballo también se iba a salvar no me hubiera comprometido*”. Por lo tanto, dice el Or Sameaj que el inquilino no puede exentarse de pagar con esa excusa.

Por otro lado, el Haré Besamim (תשו"ס רמ"ה) marca la diferencia que hay entre los casos, ya que el caballo de Rubén estaba dado por perdido y milagrosamente lo recuperó, pero la casa nunca hubo un momento en el cual hubo una pérdida, ya que el seguro cubrirá todos los daños, por lo tanto, está exento de pagar.

Varios Ajaronim (חלקי"י ה"ב סי' צ"ג) explicaron que el punto de discusión es, cuál es el motivo que un Mazik (el dañador) paga, el Haré Besamim sostiene que es por el déficit que provocó, pero el Or Sameaj opina que es por haber dañado, por lo tanto la diferencia es cuando dañó pero finalmente no hubo pérdida, como nuestro caso, ya que la propiedad estaba asegurada.

Sin embargo, difícilmente podemos comparar los casos, ya que el Or Sameaj habló en un caso de compromiso acondicionado, mas no en un caso de Mazik.

Y más aún, que también si un Mazik paga por el déficit provocado, lo que el seguro va a pagar los daños no quita la pérdida ocurrida por el daño, y lo que el seguro le va a pagar los daños es realmente un contrato que David hizo por aparte, mas no por eso vamos a exentar al Mazik por lo que dañó.

En conclusión, ya que varios Poskim compararon los casos y sostienen que también en el caso de un Mazik está obligado a pagar aún si la casa está asegurada, y así es el Minhag en los Bate Dinim de Israel, Isaac está obligado a pagar.

Halaja Lemaasé

Pregunta: ¿Es obligación comer de los Simánim en Rosh Hashaná? ¿Si no me gusta alguno de los Simánim hay algo que pueda hacer en lugar de comerlos?

Respuesta: La Guemará en Keritut (:) menciona que es bueno hacer Simánim para tener buen año, por lo tanto, es recomendable en Rosh Hashaná comer calabaza alubia poro acelga y dátil, por otro lado la Guemará en Horayot escribe que por lo tanto hay que observar en Rosh Hashaná calabaza etc. aparentemente se entiende que se puede tanto ver como comer.

El Shuljan Aruj (תפכ"ג א') mencionó la costumbre de comer dichos Simánim en Rosh Hashaná y decir el Yehí Ratzón. El Ram"á aumento que también se

acostumbra a comer manzana con miel y granada.

El Shuljan Aruj (שם סי"ב) también menciona la costumbre de comer cabeza de animal, por dos motivos, 1. Para pedir que seamos líderes y no la cola que representa a las malas influencias, 2. En recuerdo del carnero de la Akedat Itzjak. Por lo tanto es mejor tener cabeza de carnero de no ser así se puede tener cabeza de pollo u otro animal (משני"ב שם סי"ק ז').

Sin embargo, la persona que no le gusta alguna de estas comidas, no está obligado a comerlas si no únicamente es recomendable, por lo tanto, la persona no le gusta podrá cumplir con el buen Simán al verlo y decir en Yehí Ratzón (י"ז שם סי"ק ו').

Maasé Sheaya'

No que no !!!

Sara es una niña pequeña y necesita una endodoncia, vivía en Ashdod en los años 80s y no había un dentista con gas hilarante para anestesiarla, por lo tanto, su mamá hizo una cita en Ashkelón con un dentista el cual sí cuenta con el material necesario para el trabajo.

El dentista revisó a Sara y definitivamente necesitaba la endodoncia. Antes de cualquier cosa había que anestesiar a Sara para que pueda estar tranquila y que el Dentista haga su labor. Al momento que el dentista intentó encender la máquina de gas hilarante, sucedió lo inesperado, la máquina no encendía, por más que el Dentista quiso prender la máquina del gas hilarante, la máquina no encendió. La ayudante del dentista revisó la máquina, cambió todas las piezas necesarias para que su funcionamiento sea el normal, pero al intentar de nuevo prenderla simplemente la máquina no encendió.

Debido a que no había forma de anestesiar a Sara sin el gas hilarante, el Dentista les dijo, lo que la madre de Sara nunca querría haber escuchado, “tendremos que reagendar la cita, así no puedo trabajar”. Sara y su madre se pusieron nerviosas, habían hecho un gran esfuerzo para llegar a la cita del dentista desde donde ellas vivían, no era fácil transportarse en aquellos tiempos. La mamá de Sara empezó a pedir Tefilá, “por favor Hashem ayúdame, no meagas regresar a mi casa sin el tratamiento para Sara, me comprometo a dar una Tzedaká y ayúdame, por favor que esta máquina encienda y el dentista puede hacer su trabajo normal”.

La mamá de Sara confiaba en la Tefilá que había hecho, por lo que le pidió al dentista que vuelva a intentar prender la máquina. El dentista se burló, “no ves que hemos hecho varios intentos para encenderla, que más quieres que haga”.

La mamá de Sara le explicó, “me comprometí a dar una Tzedaká y le pedí a Hashem que me ayude, por favor enciéndela de nuevo”. El Dentista todavía se burló más, “tú crees que yo creo en esas cosas”. Pero la mamá de Sara le rogó y le dijo “todavía no termina el tiempo de mi cita, así que está en mi derecho pedirte que vuelvas a encender la máquina para atender a Sara”.

Cuando el dentista intentó prender la máquina, el silencio en la sala se sentía, de pronto la máquina encendió, todos estaban impactados de la escena, la máquina había encendido gracias a la Tefilá de la mamá de Sara.

El Dentista miró su reloj avergonzado por lo que había dicho antes, pero decidió atender a Sara aunque tendría que llevar más tiempo de su cita, debido al milagro que había ocurrido

Uno nunca sabe la fuerza de la Tefilá

בענין סדר התקיעות ובגדר תקנת ר' אבהו

התקיעה הראויה, ולכן אם כיון לתשר"ת יתכן שאי"ז כלל תקיעה שיכול לצאת בה, דהוי כעין תקיעה שלא לשם מצוה, ולכן לא מהני בלא התנה.

(א) בר"ה (דף לז.) איתא, אתקין ר' אבהו בקיסרי תקיעה שלשה שברים תרועה תקיעה, ומבואר שם בגמ' דלמעשה תוקעים תש"ת ותר"ת, משום דפליגי תנאי האם תרועה האמורה בתורה היא גנוחי גנח או ילולי ילל, ולכן תוקעים תש"ת ותר"ת, ור' אבהו הוסיף ותיקן שיתקעו גם שברים תרועה יחד, משום דמספק"ל שמא תרועה היא גנח וילל ביחד.

(ג) ולכא"ו צ"ע לדעת הרמב"ם דבאמת הוי ספק בהלכה איך היא התרועה כמבואר במשנ"ב דהוי ספק בהלכה מהו סדר התקיעה הראויה, א"כ מ"ט לא חיישינן להפסק, דהתשר"ת מפסיק לתש"ת, וכן גם התשר"ת והתש"ת מפסיקים לתר"ת. ויעו"ל ברש"י בעירו"בין (דף נ.) אם התעסקות במעשה אחר חשיב הפסק. [ויל"ד דבאופן שמוכרחים לעשות משום הפסק חשיב הפסק לצורך. ועי' בביה"ל (או"ח סי' ל"ד) שדן לגבי הפסק בברכה בהנחת תפילין דרש"י ור"ת]. אמנם לדעת רב האי גאון לק"מ, כיון שיוצאים מעיקר הדין בכל אופנים.

ונחלקו הראשונים בביאור הפלוגתא שם, דיחש שפירשו שהיה ספק האם תרועה האמורה בתורה היא שברים או תרועה, או שניהם יחד וכמו שחשש ר' אבהו, ולכן תיקן ר' אבהו שתוקעים כשלשת האופנים לצאת יד"ח תקיעה לכל השיטות. וכן מבואר ברמב"ם (פ"ג משופר ה"ב) ובשו"ע (סי' תקצ"ז ס"ב). אמנם בראשונים שם (בריטב"א וברא"ש סי' י') הביאו בשם רב האי גאון, דלכל הדעות יוצאים באיזה אופן שיתקעו, ורק שהיו מנהגים חלוקים באופן התרועה, ותיקן ר' אבהו שיהא סדר תקיעות אחד לכל ישראל, כדי שלא יהיו מנהגים חלוקים.

והנה כתבו הרי"ף בר"ה (דף י: מדפי הרי"ף) והרמב"ם (פ"ג משופר ה"י) דנהגו העם דסדר התקיעות בחזרת הש"ץ דמוסף הוא, שתוקעין על סדר הברכות למלכויות תשר"ת פעם אחת, לזכרונות תש"ת, ולשופרות תר"ת, וכ"כ בשו"ע (סי' תקצ"ב ס"א). וכתב השו"ע, ועכשיו נוהגים לתקוע למלכויות תשר"ת שלש פעמים, ולזכרונות תש"ת שלש פעמים, ולשופרות תר"ת שלש פעמים.

(ב) והנה מד' המשנ"ב נראה שנקט דהוי ספק איך היא התרועה, וכשיטת הרמב"ם ודלא כרב האי גאון, דהנה בשו"ע (סי' תקצ"ג ס"ב) כתב, דתשר"ת תש"ת ותר"ת אין מעכבין זא"ז, ואם ידע לעשות א' מהם או שנים עושה. ופירש המשנ"ב (סק"ג) משום דמדאורייתא בחדא סגי אלא דלא ידעינן איזוהו, לכן יעשה האחד שיוודע שמא יכוין האמת. ובביה"ל שם (ד"ה ואם) כתב דפשוט דאין רשאי לברך על התקיעה עד שיוכל לתקוע כל הסדרים. ומבואר דנקט דהוי ספק דאורייתא בעיקר הדבר באיזה אופן לתקוע, ולכן אין יכול לברך שמא אי"ז התרועה האמורה בתורה.

וכבר הקשה הר"ן ע"ד הרי"ף, שהרי היה לנו לתקוע כולן [היינו תשר"ת תש"ת תר"ת] למלכויות וכן לזכרונות וכן לשופרות, דהא אנן משום ספק דאורייתא עבדינן להו וצריך לשמען על סדר ברכות במלכויות וכן בזכרונות. וכתב הרי"ף כתב שהקילו משום טירחא דציבורא כיון שכבר יצאו שלא על סדר הברכות. וכתב הר"ן דבריו רב האי גאון לק"מ, דהא יצא מדאורייתא בכלהו, ולכן להקל על הציבור נהגו כך. אכן לדעת הרמב"ם צ"ע, דהרי הוי ספק מהו התקיעה שיוצאין בה, ומ"ט אין עושין כולן במלכויות זכרונות ושופרות.

וכן נראה מד' המשנ"ב בשער הציון סימן תקצ"ז, דהנה ברמ"א שם (סעיף ו') כתב, שאם תקע תקיעה אחת בין שני סדרים והתנה שאיזה מן הסדרים הוא הנכון תעלה לו אותה תקיעה, יצא. ופירש המשנ"ב (סק"ו) דהיינו שתקע תשר"ת שברים תקיעה, והתנה בתקיעה אחרונה של תשר"ת שאם סדר תשר"ת הוא הנכון תעלה התקיעה לתקיעה אחרונה דתשר"ת, ואם סדר תש"ת הוא הנכון תעלה התקיעה לתקיעה ראשונה דתש"ת, יצא בדיעבד, כיון שמה"ל סגי בסדר אחד ורק כיון שאין אנו יודעים איזה סדר הוא הנכון אנו תוקעים כולם. והוסיף שם, דמ"מ כתחילה לא רצו חז"ל לתקן כך כדי שלא יטעו לומר שאי"ז אלא שברים תקיעה או תרועה תקיעה. ובשער הציון שם (סק"ג) כתב דמ"מ זהו דוקא בהתנה, אבל אם לא התנה כלל א"א לצרף מספק את התקיעה האחרונה של תשר"ת להשברים תקיעה, דהלא לא כיוון בשביל זה והוי כתקע בלא כוונה.

(ד) ובשו"ע (סי' תקצ"ז ס"ג) כתב, די"א דשיעור תקיעה כתרועה, ושיעור תרועה כשלשה יבבות דהיינו ג' כוחות כל שהוא, ולפי"ז צריך ליהזר שלא יאריך בשבר כג' כוחות דא"כ יצא מכלל שבר ונעשה תקיעה. והרמ"א כתב, וי"א דאין לחוש אם האריך בשברים קצת, ובלבד שלא יאריך יותר מדאי. ובמשנ"ב (סק"ט) ביאר ד' הרמ"א, דהיינו משום דהא תשר"ת תוקעין מספק דשמא תרועה דקרא הוא שברים ותרועה ביחד, וא"כ בתשר"ת גם התקיעה צריך להיות כשניהם יחד, ולכן אף שהאריך בשברים קצת מהני, ובתש"ת לא יאריך בשבר אחד כשיעור שלשה שברים מהאי טעמא, אבל ג' כוחות שפיר מהני כיון דמה שעושים השברים הוא משום דחיישינן שמא זהו תרועה הכתובה בתורה, וממילא התקיעה ג"כ יותר ארוכה, והשו"ע סובר דכיון דבסדר תר"ת התקיעה היא רק כתרועה דהיינו ג' כוחות לכן כבר אין להאריך בשבר אחד לעשותו כעין זה, עכ"ל.

אמנם במשנ"ב שם (סקל"ה) כתב דאם טעה בסדר התקיעות שלא עלו לו התקיעות וצריך לתקוע שוב, מ"מ התקיעה האחרונה עולה לו במקום תקיעה ראשונה וממשיך משם ואילך, אף שלא ידע בשעת התקיעה שתקיעה זו היא תקיעה ראשונה. והיינו משום דהתם מיייר בתרווייהו בהסדר של תשר"ת, ורק דבמקום דהוי תקיעה אחרונה נעשה לראשונה, משא"כ באופן שתקע תשר"ת ורוצה לצרף מספק התקיעה האחרונה לתש"ת, אבל לא התנה כן, בזה לא שייך שתעלה התקיעה לתש"ת, דהוי כתקיעה בלא כוונה.

וצ"ע טובא דעת השו"ע, מ"ט בתשר"ת ותש"ת צריך ליהזר שלא יאריך בשבר יותר מג' כוחות, דהרי תוקעים תשר"ת תש"ת ותר"ת מספק מהו התרועה, וא"כ הרי גם אם יאריך מ"מ בתשר"ת עדיין אין התקיעה כשברים ותרועה יחד, ובתש"ת אי"ז כג' שברים.

ומבואר מזה להדיא דנקט המשנ"ב דהוי ספק באמת איך היא

ובמחצית השקל ביאר דעת השו"ע, דחשש לחומרא לדעת רב האי גאון. אכן זה צ"ב דהשו"ע בסעיף הקודם הביא דעת

הרמב"ם דכיון שנסתפק לנו מהי התרועה האמורה בתורה לכן תוקעים תשר"ת תש"ת ותר"ת.

(ה) ונראה לבאר בזה בדעת הרמב"ם בגדר התקנה דאתקין ר' אבהו, דהנה במד"ר קהלת (פרשה ז') איתא, עה"פ כי ירא אלקים יצא את כולם, כגון רבי אבהו דקיסרין. ובחזון יחזקאל פירש דהיינו משום דאתקין ר' אבהו שתוקעים תשר"ת תש"ת ותר"ת. וצ"ב מ"ט צריך לתקנה מיוחדת של ר' אבהו בזה, והא פשיטא דבספק דאורייתא אזלינן לחומרא ותוקעין לצאת ידי כל הספיקות, ומהו הירא אלקים שבוה, והא כך היא שורת הדין.

והביאור בזה, דר' אבהו חידש דמלבד הדין דספד"א לחומרא, כיון שבמשך השנים וברוב הגלויות נשתכח המנהג, יש תקנה מיוחדת לתקוע תשר"ת תש"ת ותר"ת, דהנה מבואר בפוסקים דבדבר שהוא ספק ואין בוה הכרעה בהלכה, אזי כל תלמיד יכול לנהוג כדעת רבו, אף שלדעת הפוסקים האחרים אין יוצאים יד"ח באופן זה, מ"מ מי שנהוג כדעת רבו שפיר יוצא יד"ח, וזה חידש ר' אבהו ותיקן דכיון שיש כמה שיטות מה היא התרועה האמורה בתורה לכן יתקעו כולם בכל האופנים, וממילא מי שינהג כדעת רבו ולא יתקע בג' האופנים הרי הוא מבטל תקנה.

ולפי"ז מבואר היטב משה"ק מ"ט לא חיישינן להפסק של התשר"ת לתש"ת, והתשר"ת והתש"ת לתר"ת, דכיון דהוי תקנה שכך הוא סדר התקיעות לא שייך לומר דחשב הפסק לברכה שהיא מדרבנן. ומבואר היטב מש"כ בביה"ל דא"א לברך על התקיעה עד שיוכל לתקוע כל הסדרים, כיון שהתקנה היתה שסדר התקיעה הוא ג' הסדרים, אך מ"מ בדאורייתא עדיין הוי ספק מה היא התרועה, ולכן כ' בשעה"צ דאם לא התנה אלא כיוון בתקיעה שהיא תקיעה אחרונה דתשר"ת אי"ז יכול לעלות כתקיעה ראשונה דתש"ת כיון דהוי ספק בדאורייתא.

ובזה מבואר ג"כ מש"כ הרי"ף והרמב"ם דתוקעין למלכויות תשר"ת ולזכרונות תש"ת ולשופרות תר"ת, ופירש הרי"ף דאף דהוי ספק מ"מ הקילו משום טירחא דציבורא כיון שכבר יצאו מדאורייתא בתקיעות דמיושב, והביאור דלאחר תקנת ר' אבהו הרי סדר תקיעות הוא תשר"ת תש"ת ותר"ת, ולכן יש ענין לקיים סדר הברכות על זה.

ולפי"ז יש לבאר דעת השו"ע דגם בתשר"ת ותש"ת צריך ליהזר שלא יאריך בשבר יותר מג' כוחות, דאח"כ שאם יאריך אי"ז גורם שלא יצא את הדאורייתא ולכן אף שהאריך בשברים קצת מהני, וכמש"כ המשנ"ב דהא תשר"ת תוקעין מספק דשמא תרועה דקרא הוא שברים ותרועה יחד, וא"כ בתשר"ת גם התקיעה צריך להיות כשניהם יחד ובפחות מזה מהני, ובתש"ת כל שלא האריך בשבר אחד כשיעור שלשה שברים שפיר מהני, כיון דמה שעושים השברים הוא משום דחיישינן שמא זהו תרועה הכתובה בתורה, וממילא התקיעה ג"כ יותר ארוכה, וא"כ בתשר"ת ותר"ת צריך ליהזר שלא יאריך בשבר יותר מג' כוחות, דהרי תוקעים תשר"ת תש"ת ותר"ת מספק מהו התרועה, וא"כ הרי גם אם יאריך מ"מ בתשר"ת עדיין אין התקיעה כשברים ותרועה יחד, ובתש"ת אי"ז כג' שברים.

ובמחצית השקל ביאר דעת השו"ע, דחשש לחומרא לדעת רב האי גאון. אכן זה צ"ב דהשו"ע בסעיף הקודם הביא דעת

	<p>DINÉ TORÁ Comuníquese al cel. (+52) 55 3214 4312</p>	<p>SERVICIOS Contrato de renta, venta, preventa, inversión, sociedad, testamentos, Heter Iská otros.</p>	<p>ASESORÍA Consultas telefónicas, citas, pregunta.</p>	<p>CONTÁCTANOS Cel. (+52) 55 3214 4312 Email: Betdinemetumishpat@gmail.com Dirección: Moliere 128, Polanco, CDMX</p>
--	--	---	--	---

Para recibir el Alón escribenos a: alonmaaschamishpat@gmail.com o descargalo en <https://www.dirshu.co.il/category/עלוני-ממשע-המשפט>